

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет: Геолого-географски

Специалност: (код и наименование)

Г	Г	А	0	1	0	1	1	7
---	---	---	---	---	---	---	---	---

ГЕОГРАФИЯ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	5	1	1
---	---	---	---

(код и наименование) Ландшафтна география на България

Преподавател: Доц. д-р Н. Тодоров

Асистент: гл. ас. д-р Д. Желев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспетиране)	15
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	30
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		120
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	40%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	60%

Анотация на учебната дисциплина:

Целта на дисциплината е да се задълбочат знанията, получени при изучаване на дисциплините Ландшафтна екология и Природна география на България, на студентите, подготвящи се за специализация в областта на ландшафтната екология и опазването на природната среда.

В учебния материал са включени някои теоретични въпроси, имащи пряко отношение към проблемите за структурата, функционалните особености и диференциацията на естествените и антропогенно изменени ландшафти на територията на България и съседните ѝ територии. Анализират се ключови положения, свързани с факторите и закономерностите на ландшафтна диференциация на нашата територия. С подчертано внимание се разглежда методологията за разработка на класификационните системи и създаването на различни по цел и предназначение ландшафтни карти, включително регионални картосхеми на България. Анализират се проблемите на ландшафтната регионализация на територията, базирана на диференциацията на източната част на Балканския полуостров, и някои нейни практически аспекти.

Съществено място в курса е отделено на характеристиката на основните класове, типове и подтипове ландшафти, на базата както на хоризонталното им разположение, така и на тяхното височинно простиране. Обръща се специално внимание на геофизичните и геохимичните особености на ландшафтите, както и на антропогенните им трансформационни състояния.

Предварителни изисквания:

Студентите трябва да знаят и/или да могат:

- Да имат достатъчен обем от знания по геоморфология, хидрология и климатология, обща геология.
- Да са усвоили материала по Природна география на България и Природна география на Европа.
- Да могат да правят анализ на научна публикация.
- Да могат да изработват картографски материали и съответно да анализират такива.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Очаквани резултати:

Успешно завършилите обучението по тази учебна дисциплина:

1. ще знаят:

- Основните фактори и закономерности на ландшафтната диференциация на България на фона на общите закономерности за Балканския полуостров и Европа
- Класификационни схеми и разработени ландшафтни карти на страната и нейни представителни райони
- Особенности в структурата, динамиката и развитието на ландшафтите по класове и типове

2. ще могат:

- Да извършват теренно полева работа по изследване на ландшафтната структура
- Да правят анализ и характеристика на ландшафтен регион
- Да разработват ландшафтни карти и придружаващите ги графични материали

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
ЛЕКЦИИ		
1	Развитие на ландшафтознанието в България. Основни етапи и съвременни направления. Главни цели и задачи.	2 часа
2	Методология на ландшафтоформирането и ландшафтната диференциация на България. Фактори и закономерности за ландшафтната диференциация в България. Принципи и методи на картирането и картографирането на ландшафтите в България. Класификационни системи на ландшафтите и ландшафтни карти на България.	6 часа
3	Клас равнинни ландшафти: низинни, равнинни и хълмисти ландшафти в България. Низинни ландшафти – формиране, еволюция, структура, разпространение и съвременно състояние. Антропогенни проблеми. Равнинни и хълмисти ландшафти – диференциация, развитие, структура и съвременно състояние.	6 часа
4	Клас планински ландшафти. Нископланински ландшафти – формиране, развитие, териториална диференциация, вертикална структура и съвременно състояние. Среднопланински ландшафти – формиране, развитие, вертикална структура, разпространение и съвременно състояние. Високопланински ландшафти – височинна диференциация, основни подтипове ландшафти, структурни особености, ландшафтно-екологично състояние.	6 часа
5	Ландшафтно райониране на България. Принципи и методика на природните районираня на България. Основни физикогеографски и ландшафтни схеми. Таксономични системи и ландшафтни региони на България. Характеристика на ландшафтните области.	6 часа
6	Приложни аспекти на резултатите от ландшафтните изследвания в	2 часа

	България. Използване и опазване на съвременните ландшафти в различните сфери на стопанството.	
7	Защитени природни обекти в България и ландшафтен мониторинг.	2 часа
УПРАЖНЕНИЯ (СЕМИНАРНИ И ПРАКТИЧЕСКИ ЗАНЯТИЯ)		
1	Сравнителен анализ на понятията ландшафтна география, регионална география, ландшафтна диференциация, ландшафтен регион, потенциални и съвременни ландшафти.	2 часа
2	Подходи, принципи и методи за разкриване на ландшафтните особености на различни териториални единици в България.	2 часа
3	Сравнителен анализ на класификационни ландшафтни системи и ландшафтни карти на България.	2 часа
4	Сравнителен анализ на ландшафтни регионализации на България. Приложни аспекти на ландшафтната регионализация на България.	2 часа
5	Анализ на ландшафтната структура на представителни региони в България. Специфика на ландшафтоформиращите фактори и процеси. Ландшафтни граници и ландшафтни съседства. Структура, динамика и развитие на ландшафтите.	8 часа
6	Съставяне и оформяне на регионални ландшафтни картосхеми.	6 часа
7	Разработване на вертикални структури на различни типове ландшафти в България.	4 часа
8	Обработка на данни, съставяне и оформяне на ландшафтни профили на планински и равнинни територии в България.	4 часа

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Развитие на ландшафтознанието в България.
2	Влияние на основните географски закономерности за формиране на съвременната ландшафтна структура.
3	Фактори за ландшафтна диференциация.
4	Принципи и методи на картиране и картографиране на ландшафтите.
5	Основни класификационни схеми, използвани в България.
6	Ландшафтни карти. Видове ландшафтни карти.
7	Низинни ландшафти.
8	Равнинни ландшафти.
9	Хълмисти ландшафти.
10	Нископланински ландшафти.
11	Среднопланински ландшафти.
12	Високопланински ландшафти.
13	Принципи и методи за извършване на природни районираня на България.
14	Основни физикогеографски и ландшафтни схеми. Таксономични системи.
15	Кратка характеристика на ландшафтните провинции и области.
16	Приложение на ландшафтните изследвания в стопанството.
17	Защитени природни обекти и ландшафтен мониторинг.

Библиография

Основна:

1. Батаклиев, Ив. Ландшафтно поделение на България – Год. СУ, Историко-фил. Факултет, 30, № 13, 1934
2. Борисова, Б. Структурно-динамичен анализ и моделиране на ландшафтите в Радомирската котловина, Дис., С., 2001
3. Великов, В. Ландшафтно-геохимична подялба на Средна Стара планина. – Проблеми на географията, кн. 1, 1979
4. Велчев, А. Средиземноморски ландшафти в Санданско-Петричката котловина. Год. СУ, кн.2 – география, том 91, 2001
5. Велчев, А., П. Петров. Ландшафтната регионализация - основания на териториалното планиране на Краиштенската провинция. Год. СУ, кн.2-география, том 82, 1992
6. Велчев, А., Н. Тодоров, А. Асенов, Н. Беручашвили. Ландшафтна карта на България в М 1 : 500 000, Год.СУ, кн.2 – география, том 85, 1993
7. Велчев, А. и др. Физикогеографски и ландшафтни изследвания в района на Земенския стационар. С., 1993
8. Велчев, А. и др. Ландшафтните паркове – нова форма на защитени територии в България. Год. СУ, кн.2 – география, том 87, 1994
9. Велчев, А., Р. Пенин, Н. Тодоров, М. Контева. Ландшафтна география на България. Изд. Булвест 2000, С. 2011
10. География на България, том III, С., 1989
11. География на България, С., БАН, 1996
12. Данева, М. Селскостопански ландшафти – структурни особености и класификация. Изв. БГД, кн. 26, 1989
13. Енциклопедия „България“, ландшафтни карти и статии, том III, БАН, С., 1982
14. Желев. Д. (2013) Човешката дейност и геохимичните изменения във водосборния басейн на р. Сазлийка. Списание „Природа“, бр. 3, Издателство на БАН, София.
15. Желев. Д. (2013) Антропогенезацията в басейна на река Сазлийка през призмата на ландшафтно-геохимичните изследвания. Юбилеен сборник 40 години ЛОПС. Булвест 2000, София.
16. Контева, М. Спектри на височинната зоналност на ландшафтите в Карловската котловина. Изв.БГД, кн.17, 1980
17. Контева, М., А.Велчев, Р.Пенин, Н.Тодоров. Субалпийски и алпийски ландшафти в басейна на река Джерман, Северозападна Рила. Год. СУ, кн.2 – география, том 90, 1998
18. Мишев, К. и др. Височинна ландшафтна поясност на планините в България. В: Природният и икономически потенциал на планините в България, том I, БАН, С., 1989
19. Нам, К. Сравнителен анализ антропогенных трансформациях ландшафтов Северозадной Болгарии, Дис., Санкт Петербург, 1990
20. Нам, К. Ефектът на преходност при ландшафтите в северните Странджански ридове. Год. СУ, кн.2 – география, том 95, 2002
21. Пенин, Р. Ландшафтно-геохимични изследвания в басейна на река Струма. Проблеми на географията, кн.4, 1992
22. Пенин, Р. и др. Ландшафтни особености на Миджур, Чипровска планина. Год.СУ, кн.2 – география, том 90, 2000
23. Пенин, Р. Физическа география и ландшафтна екология (терминологичен речник), Изд. Булвест 2000, С., 2007

24. Петров, П. и др. Природно-териториална диференциация на Югоизточна България. Год.СУ, кн.2 – география, том 72, 1981
25. Петров, П. Ландшафтна структура на областта на Дунавската равнина. Год. СУ, кн.2 – география, том 75, 1982
26. Петров, П. История на ландшафтното картографиране в България В: Сб. “История на картографията в България”, 1994
27. Попов, А Ландшафтни особености на Горнотракийската низина. Год. СУ, кн.2 – география, том 80, 1992
28. Попов, А. Геоекологична класификация на ландшафтите в България: основни подходи и принципи. Год. СУ, кн.2 – география, том 91, 1997
29. Тодоров, Н. и др. Понтийски и субпонтийски ландшафти в Странджа. Год. СУ, кн.2 – география, том 91, 2001
30. Тодоров, Н. и др. Регионална диференциация на ландшафтите в България. Юбилеен симпозиум, Шумен, 2002
31. Тодоров, Н., А. Велчев. Ландшафти на България – пространствена структура, „Ивис“, В.Т. 2015.

Допълнителна:

Дата: 30 януари 2018 г.

Съставил:

доц. д-р Н. Тодоров

гл. ас. д-р Д. Желев